

לע"נ הור"ר אליהו בן בת שבע ז"ל

ללא אירן בת טאוס ז"ל

1

משיגת אהבה פרה יחידה וח ניוונה גרפיה

ד' הטוב מעט תחנונים (ט) [מ] בכונה מהרבות
 (יב) בלא כונה: ה' וטוב לומר (ט) (יג) פרשת העקדה ופרשת המן ועשרת הדברות *הופרשת עולה
 ומנחה (יד) (י) [נ] ושלמים (טו) וחסאת ואשם: הגה ודוקא בתידי מתר לומר עשרת הדברות בכל יום, אכל אסור
 לאקמם (יא) [נא] [טז] בצבור (חשו' הרשב"א סי' קפד): ו' ט' פ' שיות הקרבנות לא יאמר אלא (יג) (יז) פיום (ועין לקנ'
 סימן מז סעיף יג): ז' פ' שישם פרשת העולה יאמר 'יהי רצון מלפניך שיהיה זה חשוב ומקבל כאלו הקרבנות
 עולה', וכך יאמר אחר פרשת המנחה והשלמים, מפני שהם (יח) באים (יג) [יג] בנדרה: ח' יאמר (יט) ע'
 הקרבנות פסוק (יד) [נד] (כ) ושתט אתו על ירך המזבח צפנה לפני ה': ט' יש נהגין לומר פרשת הפיו
 ואחר כך פרשת תרומת הדשן, ואחר כך פרשת התמיד, ואחר כך פרשת 'מזבח מקטר קטרת' ופרשת
 סמני הקטרת ועשיהו:

כ"ה - אלוהים ימין אלוהים

פרשת העקידה והשלכותיה

פרשת העקידה ענינה להזכיר את זכות אבותינו, ששיאה מתגלה בעת רגע
 העקידה כאשר הוכיח אברהם אבינו ע"ה- צור מחצבנו, כי כל חלקי חייו, תקוותיו
 ומאוויו מוקדשים לעבודת ה' בלי שיוך כלשהו לעצמו. גענו הקדוש מוכיח
 ומחייב את המשך הוצאת ענינו ופירותיו בדרך הראויה לו. מכאן שכל המשך
 יומינו, מעשינו ומחשבותינו, יונקים את חיותם ובונים את הויותם על פי אבני
 היסוד שהוכנו בעת העקידה. פרשה זו שולחת גם אלינו את התזכורת: מאין באנו
 ומה ראוי לנו לעשות.

אחד הפרקים המופלאים מחיי האבות ששמש כאבן יסוד באמונת
 ישראל - הוא נסיון העקידה. אין לך מאורע שרשומו נכר בתולדות
 חיי האומה מתקופת האבות כמו מעשה זה. העם המלומד בסבל יסורים
 שאב מחייו העקידה נחם ועידוד. ב"עקידת יצחק" ראה את הבטח
 הנאמן לנכונותו המלאה להענות לצו ה' ללא כל הסתייגות. כל גליו
 מסירות הנפש שבכל הדורות מהעקדה הם נובעים - ואלה הם שבים.
 משמעות מוחשית זו של העקדה שחי אותה העם בפרקי זמן רבים,
 ניתן לסכמה בפסוק: "עליך הורגנו כל היום". ברדיפות מסעי הצלב,
 במוקדי אש האינקוויזיציה, ברציחות ובהתעללויות השונות, בגזרות ת"ח
 ות"ט, בפוגרומים המתפרצים לפתע עד לשואה האחרונה, הודרה העם
 הודרות מלאה עם העקידה. על קידוש ה' הלך העם בהרגשה שהגה
 נדרש ממנו לחזור על מעשה העקידה, גם הוא נתבע לכך - והוא נענה
 בלב שלם.

דמותו של אברהם מוארת כאן בכל צדדיה. רשמי מחשבותיו, המית
 רגשותיו, רצונו האיתן, כח בצועו הוריו התקופה, עולם שאיפותיו
 ומשאלות לבבו, אהבתו הטהורה לבוראו - שמעבר להפעלות הומרית
 חזונו חושם נמוך. ואנו בכל שלבי העקידה, משמיעת צו ה' עד שיבתו
 לבאר שבע. לא רק אנו עמו - אלא כל יוצאי חלציו היו עמו, ועל כן
 כל פרט ופרט יש לו השלכה לגבי העתיד, ומעשה האבות מטביע רשומי
 לדורות יבואו.

אחר שביהמ"ק מורב, ופסקו כל הסגולות

6

היכרות הללו ששמרו על דביקות יחודי בה' אלקים,
 תיקנו חו"ל את התפלות שהם ימלאו את תפקיד
 הקרבנות וכמ"כ האברים והפדים. ואם נתרזק
 מהקב"ה בלילה ע"י פגמי ומעשי, באה תפלת
 שחרית שיהי שופך את לבו נוכח פני ה', ומבקש
 ומתחנן לחזור ולהתדבק בה'. וכן תפלת המנוחה,
 שאם ח"ו במשך היום התרחק מהש"ת, שוב חוזר
 ונדבק בו. ותפלת ערבית שהיא רשות, ופירשו
 צדיקים לתקן עניני רשות, וזו נגד היצה"ר הבורע
 בקרבו להיות נבל ברשות התורה. ע"י אש הקודש
 של תפלת ערבית שורף את אש התאוה שבקרבו,
 ואם תשת תושך יהי לילה בו תרמוש כל חיתו יער
 (תהלים קד), כל כוחות הרע והחושך מתגברים
 בלילה, העצה לזה תורה השמש יאסוף, אפי' מעט
 אור דוחה חושך הרבה, אש דקדושה דוחה ושורפת
 כל אש הטומאה בבחי' אש אוכלת אש.
 והכל על יסוד דברינו הג"ל כי עיקר התפלה
 היא הדביקות שבין יחודי לאבחי שבשמים בכל עתו
 ומצביו. וכמו שכתב רבינו זונה בשערי העבודה
 (אות ח') וז"ל: הקרבנות והתפלה ענין אחד להם
 וכו', ובהם יתקרב האדם אל בוראו להדבק אליו
 דבקות גמורה לבלתי היזת מוהיצה מפסקת ביניהם.
 ע"כ

כי עתה ידעת, כי ירא אלהים אתה, ולא חשבת את בנך את יחידך חסתי.
 עתה הוור אר הטהר הברור, והמווכך מכל סיג של המיה גופנית מוגבלה. על
 נפשו ברה. עד אשר גם אהבת אלהים שלך, שכתור אהבה, המשחפלת לשכון
 בתוך הנפש הקשורה בחומר, ובתוך רוח המוגבל באינו תכונת גבולים, היא צריכה
 להיות נצרפת באש היראה העליונה, העומדת למעלה מכל ציור אהבה ורגש.
 רק במרום השכל וההכרה העליונה בעז טהרת גבורתה, ובה מלאת את כל החנן
 המעולה, שנשמה אנושית ראויה לשאוף אליה, בערך השלמתה האדירה. כי עתה
 נחקקה הידיעה האלהית הגדולה במלא המציאות של מציאותך והיתך. כי עתה
 ידעת, כי ירא אלהים אתה, לא רק אהב, אשר מבלעדי חוש היראה העליונה,
 מלאת היקר והאמת העליונה בטהרתם, כי אם גם ירא אלהים, שהאבה הנפלאה
 והתמימה שלך נצטרפה ונודככה ע"י אור היראה הטהורה, ואין באהבתך לבנך
 שום נקודה חסרת זהר הטהור, כי לא חשכת את בנך, את יחידך, בכל עז מלא
 אהבתך, ממני וזאת עד תמדה העליונה, שאהבתך לבנך היא הסתעפות ישרה
 ומהודקת גם היא באהבת צור עולמים, מחיית החיים, אלהים אמת. ולא חשכת את
 בנך את יחידך ממני.

פרקי הקרבנות

והענין, שצבונת התפלה היא במקום צבונת הקרבן, (י) וכמו
 שענין הקרבן היה להעלות נפש הפהמה למעלה, ולכן עשר הפפרה
 היה תלוי בנריקת הדם הוא הנפש, וכן הקטרת האמורים עקרה היה
 לכוננת הצלאת הנפש, פו עשר ענין התפלה הוא, להעלות ולקסוד
 ולדבק נפשו למעלה. פי פח הדבור של האדם נקרא נפש, כמו
 שכתוב (בראשית ב, ז) "ויהי האדם לנפש חיה", ותרנגם אונקלוס,
 לרנח ממללא. וכן נראה לענין ששקבל דבור שהאדם מוציא מפיו,
 יוצא מפיו רוח והכל תלבי, והדבור הוא עקר נפש האדם, שזה
 יתרון האדם מן הפהמה, אם פו, כל תכה היוצאת מפיו האדם היא
 פח וחלק מנפשו:

בש התיי יחזי ל כ"ה

מטרת הקרבן - לרומם את האדם

ה' אלוקי ישראל גילה את אהבתו לעמו בכך שבא לדור בתוכם
 במשכן ועשה עמם חסד גדול שיוכלו בעבודת הקרבנות להתעלות
 ולעשות תשובה, כפי שמתבאר מדברי הנביאים.
 כמובן שה' לא צריך שיקריבו לפניו בהמות, כי כל העולם ומלואו הוא
 שלו, כפי שנאמר בתהילים (נ, ט-י): "לא אקח מניתך פר ממכלאוהך
 עתורים, כי לי כל חיתו יער..." ברם, בהמשך פרק זה (בפסוק יב) נאמר:
 "ובח לאלקים תודה", ופירש שם רש"י: "התודה על מעשך ושוב אלי, והו
 וכן שאני חפץ בו".
 כלומר עיקר מטרת הקרבן הוא להביא את האדם לחרטה ולתשובה
 ממעשיו הרעים, וכך משמע גם בפרק הבא (נא, יט): "ובחי אלקים רוח
 נשברה לב נשבר ונרכה אלקים לא תבוה", כלומר המכוון בזבחים
 ובקרבנות הוא הכנעת לב האדם לפני ה'.
 כעין זאת מצינו בדברי הנביא הושע, שם נאמר (ו, ו): "כי חסר חפצתי
 ולא זבח ודעת אלקים מעלות". וביאר שם המלבי"ם שעיקר מטרת קרבן
 זבח השלמים הוא להביא את האדם להיטיב את מעשיו ולעשות חסד,
 ועיקר מטרת קרבן העולה היא להתעלות בדעת אלוקים שהיא הבנות
 התורה וחיווק רצונו של האדם לקיים את מצוותיה.
 שיא התרוממות האדם בעבודת ה' באמצעות הקרבנות מופיע
 בקרבנות הציבור הבאים ברגלים, המרוממים את כל העם כולו על ידי
 קרבנות המוספים.

מצינו הוסיף ל ויבאו הוסיף לוי ל אל

לגיגו אל, ת פ"ה

מדברי השר"ע¹⁶ עולה הטעם לאמירת הקרבנות, שהיא באה כתחליף להקרבנות הראויה, על דרך הפסוק¹⁷: "ונשלמה פרים שפתינו". על כן הוסיף השר"ע שיש לומר בצמוד לאמירת הפרשיות הללו: "יהי רצון מלפניך שיהא זה חשוב ומקובל כאילו הקרבתי עולה...".

הדברים מבוארים עוד יותר על פי דברי הגמרא במסכת ברכות¹⁸, שם קבעו חז"ל כי התפילות באו במקום הקרבנות. מובן אם כן שבטרם נעבור לפרקי התפילה יש לנו צורך לחבר אליהם את פסוקי הקרבנות המתאימים להם. הכונה במיוחד למפרשת התמיד שהיתה באה כחובת ציבור מטעם כלל ישראל מידי יום ביומו בהתחיל סדר עבודת היום בבית המקדש.

טעם זה נזכר אחריו השלכה הלכתית הנזכרת בשר"ע¹⁹: שאין לומר את פרשות הקרבנות אלא ביום, שהוא הזמן הראוי לעבודה. מכאן שהמשכמים ומתחילים את תפילתם לפני עלות השחר לא יוכלו לומר את הקרבנות, שהרי אין קרבן בא בלילה²⁰.

טעם שונה נזכר בדברי התוספות במסכת קידושין²¹. על פי דבריהן באו אמירת פרקי הקרבנות למלא את חובת האדם ללמוד תורה מדי יום ביומו, היות ומדברי הגמרא²² נראה שלשלמה החובה יש צורך לעסוק בכל חלקי התורה, שהם: מקרא, משנה ותלמוד. וכך סודרו פרקי הקרבנות: מן התורה שבכתב- מקרא, ומן התורה שבעל פה- משניות ותלמוד.

גם לטעם זה ישנם השלכות בפסיקת ההלכה. האחת נאמרה בתוספות בשם רבנו תם, שמי שולמד תלמוד בבלי, הכולל בתוכו מקרא משנה וגמרא, פטור מאמירת סדר הקרבנות. השלכה נוספת היא שנשים פטורות מתלמוד תורה וממילא לא יצטרכו לומר פרשיות אלו.

99112 99112 99112

רְבוּן הַעֲוֹלָמִים אִתָּהּ צִוִּיתֵנו לְהַקְרִיב קָרְבָן הַתָּמִיד בְּמוֹעֵד וְלִהְיוֹת פְּהִיגִים בְּעִבּוּדְתָם. וְלוֹיִם בְּדוּכָנָם. וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם. וְעַתָּה בְּעִבּוּדְתֵנוּ תֵרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדוֹ. וְאַתָּה אִמְרָת וְנִשְׁלַמָּה פְּרִים שְׁפִתֵינוּ: לִכֵּן יִהְיֶה רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנֵאלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּהְיֶה שִׁית שְׁפֹתֵינוּ חָשׁוּב וְיִקְרָא לְפָנֶיךָ קְאָלוּ הַקְּרָבָנוּ קָרְבָן הַתָּמִיד בְּמוֹעֵדוֹ וּבְמִקְוָמוֹ וְכַהֲלַכְתּוּ:

ועתה בעונותינו, חרב בית המקדש ובוטל התמיד. כשהנשמות שהורות, כשאור החיים הפנימיים שבאומה הולך הוא יעולה בישורו, כשהשקיקה לצדק, ליושר, לאמת, לקדושה עליונה, ולטהרת החיים, היא קבועה, אז הקדש הכללי עומד במכונו, בית המקדש על משפטו, וסדרי עבודתו מקשרים את העולמים ואת ההויה, את הזמן אל הנצח, את הפרטים אל מקורותיהם הכוללים, והכל עולה באחדות שלמה, ואין הפסק בשפעת האורה. אבל עתה בעונותינו, חרב בית המקדש, כשהחיים מתולדלו, ואור הקדש שבהם הועם, אי אפשר שאור הקדש יזרח בגילוייו, ושכינה עלתה ונתעלטה מהגלות במכון עוה, במרכז חי הרוח של האומה, ושפע הקדש של הארה אלהית בא רק לעתים רחוקות, וכל מיני הפסקות והסתרות מונעות את ההמשך התדירי של קדושת העבודה מלהופיע בעולם. מאחר שחרב בית המקדש, נעוצה כאן ההשפלה של ההפסקה של הארעיות של הורחת הקדושה בעולם, ואי אפשרותה של ההמשכה התמידית באין הפסק, חרב בית המקדש ובוטל התמיד.

ואין לנו לא נהן בעבודתו, ולא לוי בדוכנו, ולא ישראל במעמדו. כשהיה בית המקדש קיים, וקדושת האומה בכללה עומדת בכל תקף גילוייה, אז הופעת האורה של העבודה וסגולתה הופיעה על כללות הכהונה, כהנים בעבודתם, קדושת הרגש והשירה על כללות הלויים, לויים בדוכנם, קדושת קבלת השפעה רוחנית עליונה זו הופעה על כללות האומה ע"י שלוחיה, ישראל במעמדם, אבל בעונותינו, בחורבן הבית, האורות הקדש נסתמה דרכם, אזי אין די שאין הקדושה הכללית בהמון מתגלה, אלא אפילו אלה יחידים הסגולה שיש בהם דעה, שהם כאילו נבנה בית המקדש בימיהם (ברכות י"ג), אינם יכולים כלל להוציא אל הפעל את הכח הקדוש הגנוז בהם. כי חרבן הבית כפעל הלא מעכב הוא, שאין לנו אפילו כהן יחיד, מיוחד בקדושתו, בעבודתו, ולא לוי בדוכנו, ולא ישראל במעמדו.

ואתה אמרת ונשלמה פרים שפתינו. אע"פ שנהרס הבנין הקדוש ונהרב, וכל סדרי הקדושה בקביעותם נסתמו אורותיהם מהאיר בעולם, "אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם", לא זזת הקדושה הפנימית, הקבועה בתוכיותה של הנשמה הישראלית, שממנה נובע הוא כח השפה הקדושה, המיוחדת לישראל בקדושתה, וכח זה הוא יפה כ"כ, עד כדי להיות תשלומי, גם בעד המעשה היותר נפר ויותר חזק, בהיותו מסתדר בפעולה, כמו שהקרבן היותר גדול, ויותר מוצר בממשיותו, הוא קרבן הפרים. גם אותו אנו משלמים בשפתינו, שכן הדבור הקדוש, המיוחד לנו, פועל בהיותו וציורו הפנימי את אותו הענין המקודש, להעלות ולעזר את כל העולמים/ואת כל ההויה מצד פנימיותה, דוגמת מה שפעלו הקרבנות, בהתפשטותם וקדושתם, הגלויה והמפורסמת, נוסף על אוצר הכבוד הפנימי המקשר עמם.

99112 99112 99112

מובן שלטעם שהזכרנו, שאמירת הקרבנות הינה שלב ממעלות התפילה בדרך אל העמידה לפני ה', ומכשירה את העליה בסולם התפילה המעפיל למרומים, לא יתכן לדלג על שום חלק. רק בשעת הדחק ניתן לטמון על ההיתר הנזכר בטעמים האחרים. כמו כן, לפי טעם זה, ששיקור מקורו בדברי המקובלים²³, ניתן לומר את פרשיות הקרבנות גם בטרם עלה השחר, היות ואין ענינה להחליף ממש את מעשה הקרבן.

גם לטעם השר"ע, שאמירת הקרבנות באה כתחליף להקרבנות ואם כן ערכם הוא כלל ישראל, יש להשתדל שלא להחסיר את אמירתם מדי יום ביומו. מלבד מי שזונס בגלל עבודה או סיבה אחרת מוכרחת, אין לדלג עליהם כדי להרויח את הזמן.

יתכן והטעמים נצרכים אחד לשני, חשיבותם של הפרקים כתלמוד תורה, דוקא פרקים העוסקים בעניני הקרבנות שהם עיקר העבודה בטרם נתחבר'ה התפילה, ומעלתם של פרקים אלו כשלבנים מכשירים את מעלות התפילה עד לעמידה בטרקלין, בו האדם עומד פנים אל פנים עם יוצר נשמתו, במקדש העליון.

על אמירת הקטורת נאמרו דברים מלהיבים בספר "יסוד ושורש העבודה"²⁴ בשם ר' שמעון בר יוחאי: "אילו היו יודעים בני אדם כמה חשובה מעלת הקטורת לפני הקב"ה היו נוטלין כל מילה ומילה ממנה ועושים אותה כעטרה על ראשם וככתור זהב, ומי שזוכה לכון בה בכל יום יש לו חלק בעולם הזה ובעולם הבא, והוא מציל את עצמו ואת העולם ממיחה ומכל מיני דינים קשים".

רבון העולמים. נושאים אנחנו את דענו למרחוק. לא רק בשביל ההטבה הפרטית, של כל יחיד, ולא רק בשביל חוג פרטי של עולם מיוחד, בא סוד העבודה האלהית, כ"א בשביל ההתעלות הכללית של העולמים הרבים, אשר ברוח ד' רבון העולמים נוצרה, להיות הולכים ומתעלים, מתקדשים ומשתפרים, ע"י הוספת אור הנשמה העליונה, הבאה בעקב העבודה האלהית החמימה, המרוכזת בעבודת הקדש והמקדש.

99112 99112 99112

לכן יהי רצון מלפניך, ד' אורא, חקים עליונים נוהגים הם בתהלוכות סדרי הקדושה והרוחניות בעולם, ברצון בורא כל עולמים, וכל צבאי צבאותיהם התחתונים והעליונים. ועל כל החקים הקדושים הרצון היחיד העליון, הכולל ומקיף כל, מופיע ומשפיע על כל את טובו והדרו, הוא שולט, ובכל מקום שאיזה תכן נהרס, ואיננו יכול לעמוד ע"פ חקיו הקבועים, באה אז הופעת הרצון של חי החיים ב"ה, המשיב על כל חי רצון, ומשלים את כל החסר ומעודד עניים בישועה, ומאחר שכח הדבור של השפה צריך להשלים את קדושת המפעל, צריכים אנחנו לשפע רצון עליון המתאים אלינו, כי זאת הקדושה, המבוססת ע"י שיחתנו, הלא היא פנימיות הנפש, ההולכת בהמשכת קדושה מאבות לבנים, מוטבעת בקדושת הדבקות האלהית, שהיא מורשה לקהלת יעקב, מאבות לבנים, זורמת היא בקדושתה מדורי דורות, ואותה ההשפעה, שנחררה באומה בגילוי קדשה, כעת אשר נר אלהים רח עליה, ובית מקדש ד' עמד על מכונו, היא פועלת ביחס הקשר של התולדה גם עלינו כעת במונן הירידה והחרבן, ובקשר תשוקת הנשמה, להשלים את החסר בכל האפשרויות, משלים הרצון העליון, בכוח זכות קשר הקדוש של הזדירות, את החסר מצד הסדר הגלוי המוכרח למפעלו השלם, להיות מחובר עם כל הסדר המתוקן, הבנין השלם, וכל מכוונותיו. לכן יהי רצון מלפניך ד' אלהינו ואלהי אבותינו.

שיהא שיה שפתינו חשוב, ומקובל ומרוצה, לפניך. פרי השפתים היא הפעולה שהרבו עושה, שהוא מחשיף את האור הפנימי של הנשמה, המלאה תשוקה עליונה וחזון קדש נורא, ופעולת הצמיחה הזאת עוברת היא ושוטפת ג"כ במלא עולמים, ופעולה רעננה קדושה זו, שלשת תארים צריכים להתחבר עמה: תאר הכבוד והחשיבות, רוממות הקרן לבית ישראל בעז קדושתו, וזה האחד, והשני, הוא הפעולה בעולם, להשפיע שפע ברכה וחיים מאירים בכח הקדושה הגנוזה, בסוד פרי השפה, מיסוד קדושת הקרבנות עצמם. השלישי הוא פרי האהבה הנפשית, הרגש הקדוש הפנימי והדבקות האלהית הזכה, כח רוח הקדש ההולך ומפעם בישראל בתוכיות קדושת נשמתם העליונה, המלאה טל טהר של אהבת צור כל העולמים, אור ישראל וקדושו עדי עד. ועל כל אלה באה עתירתנו שיהא שיה שפתינו, חשוב, במובן הכבוד, ומקובל במובן המפעל, ומרוצה, במובן פעולת להבת הקדש של אור האהבה האלהית, בכל הדרת קדושה.

כאילו הקרבנו קרבן התמיד בטונו, ובמקומו, וכהלכתו, החשיבות של כל דבר היא מתגדלת בזמן הראוי לו, "דבר בעתו מה טוב", והפעולה החדרת היא תלויה במקום המקדש, בעבודת הקדש, "כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו", משתינו של עולם, שחיי כל עולמים משרשים שם, והגברת הפעולה הנפשית הפנימית היא יוצאה אל הפעל ע"י הדיוק הנמרץ של הפרטים, המשתמרים כהלכתם, שהם באים מתוך תקף האהבה, המדיקת למלא את דבר ד' בכל מלאו, לפיכך מכוונים הם הדברים, של חשוב, ומקובל, ומרוצה, לכאילו הקרבנו התמיד במועדו, ובמקומו, וכהלכתו.

99112 99112 99112